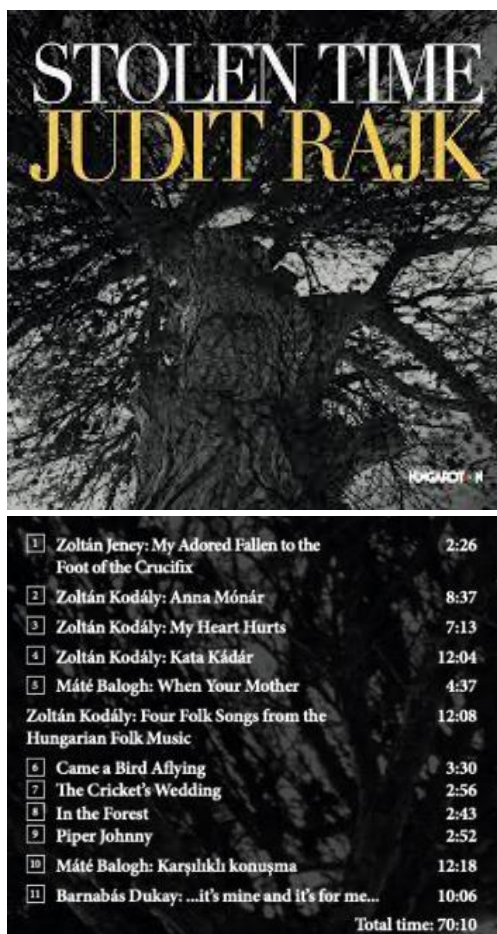

**PARTNERSÉG, SOKSZÍNŰSÉG, AUTONÓM GONDOLKODÁS
RAJK JUDIT ÓRALÁTOGATÁSRA IS VÁRJA AZ
ÉRDEKLŐDŐ ZENEPEDAGÓGUSOKAT KECSKEMÉTEN**

Rajk Judit

„Fontosnak tartom, hogy a speciális tudást adó, elsősorban a főtárgyra koncentráló felsőfokú művészeti képzés során se hanyagoljuk el a studium generale elvét, a pedagógiai, módszertani kérdéseket, figyeljünk az általános műveltségre is, és érzékenyen, de önállóságot és autonóm gondolkodást engedve irányítsuk növendékeinket. A mester és tanítvány alá-fölé rendelt hierarchiája helyett a partnerséget képviselem, ahol a sokszínűség elfogadása és a képességek feltárása a tanítás alapja, ezekre kell épüljön az universitas, vagyis tanítók és tanulók közössége, akiknek közös érdekeik és céljaik vannak, és ezért közösen dolgoznak.” - lényeges gondolat Rajk Judit győztes igazgatói pályázatából, hiszen többek között ennek jegyében irányítja szeptember óta a kecskeméti Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézetet, azt az intézményt, amelynek munkájában immár több mint egy évtizede vesz részt. A kortárs- és egyházzeneben egyaránt otthonos énekművésszel, aki a megbízatást eddigi életpályája szintézisének is tekinti, vezetői elképzeléseiről, az intézet feladatairól, valamint arról is beszélgettünk, milyen újdonságokat tervez, s miért tartja lényegesnek, hogy az érdeklődő zenepedagógus kollégák részt vegyenek egy-egy hospitáláson.

TELJES LEJÁTSZÁSI LISTA MEGTEKINTÉSE (11 video)

Ellopott idő

Szalai Antal (cimbalom), Varga Oszkár (hegedű), Horia Dumitrache (klarinét), Vámos Marcell (cselló), Balogh Máté (ütőhangszerek), Budapesti vonósok (hangversenymester: Varga Oszkár), vezényel: Allesandro Cedrone
(© 2020 HUNGAROTON)

– *Jelentős a pedagógiai múltja, hiszen már a diplomázását követően – az énekesi pálya mellett – tanítani kezdett.*

– A Merlin Színházban, Jordán Tamás és Lázár Kati mellett kezdtem el tanítani, ahol a kaposvári színházi hagyományból kinövő képzési rendszerükbe csatlakozhattam. Majd a Weiner Leó Konzervatórium következett, ahol rengeteget tanultam magam is. Innen kerültem be, lépésről lépésre, vissza, immár tanárként a Zeneakadémiára, majd 8 évvel később a Kodály Intézetbe. Fontos, hogy az ember ezeket az utakat végigjárja. Ha valaki jó muzsikussal, jó énekes, az még nem jelent automatikusan jó tanári képességeket is... Ráadásul az ember szólistaként nagyon individualista, ebből adódóan más füllel figyeli magát, azonban a tanítás során az ilyen jellegű ego nem működhet. Másfajta odafigyelés kell!

Pater noster, S. 21 (Arr. for Voice, Guitar & Cello by Gábor Gadó) (2:51)

O ignee Spiritus (Arr. for Voice, Guitar & Cello by Gábor Gadó) (5:25)

O frondens virga (Arr. for Voice, Guitar & Cello by Gábor Gadó) (3:09)

Ave maris stella (Arr. for Voice, Guitar & Cello by Gábor Gadó) (5:02)

(© BMC, 20232)

Az évek során bebizonyította, remekül működhet együtt az énekesi és a tanári pálya, hiszen végignézve a koncertnaplóját, azt láttam, hogy ősszel például a Zeneakadémia Solti Termétől kezdve a New York-i Valerie Goodman Galleryben tartott fellépésig, számos koncertet adott. Idén jelent meg a BMC gondozásában az O ignee Spiritus című lemez, amelynek Gadó Gábor jazzgitáros, valamint Rohmann Ditta és Zétényi Tamás csellisták mellett énekes közreműködője, s folytatódik tavasszal is a hangversenyek sora.

Zétényi Tamás, Rohmann Dotta, Gadó Gábor és Rajk Judit
(bmc.hu)

Igyekszem egyensúlyt teremteni a pedagógia munka és a fellépések között. A tanítás ugyanis napi útmutatást kíván, épp ezért nem vállalok havi húsz

koncertet, a fellépéseimet nagyon tudatosan kell a tanév rendjéhez igazítanom. Emellett magam is tartok mesterkurzusokat, így elég jól ismerem a világ különböző egyetemein folyó munkát.

– *Sokszínű a pályája, amelyben jól megfér a kortárszene és az egyházzene, valamint a Kodály-koncepcióra épülő, felsőfokú zenepedagógiai tanulmányok nemzetközi központjának vezetése is...*

– Számomra mindez nem válik szét, a repertoárom is ugyanilyen sokszínű, amiben egyaránt jelen vannak nagyzenekari művek, kamaradarabok, dalok, és hangsúlyosan jelen van az egyszólamúság, a gregorián, a középkor puritán, egyszerű, speciális hangsorokra épülő zenéje. Ugyanezzel az eszközzel operál sokszor a kortárszene is. A régmúlt és a ma zenéje szervesen egymásból nő ki. Fontos lenne, hogy az egyszólamúság (ami Kodálynál a népdal, Dobszay Lászlónál a gregorián) jelen lenne a vokális képzésben, a magánénektanításban is! Ugyanis a frazeálás, a hangok egymáshoz tartozása sokkal érthetőbbé válna, és meggyőződésem, így boldogabb és természetesebben éneklő kollégákat indítanánk útnak... Tudom, sokan főként a kortárs koncertjeimről ismernek, de már 22 esztendeje tanítok azon az egyházzenei tanszéken, amelyet Dobszay László alapított újra az 1990-es évek elején, koncepciózus tananyaggal, tantervvel, ami egyedülálló a világon. S minden mindennel összefügg, hiszen Dobszaynak Kodály volt a tanára, dolgoztak is együtt. Dobszaynak A hangok világa című tankönyvsorozata a vokalitásra épít, és a muzsikáláson keresztül tanítja a kottaolvasást, a szolfézt, amelyet Kodály szorgalmazott, hogy a mindennapi zeneoktatás része legyen... Természetes volt hát számomra, hogy ezek az utak találkoztak, s örömmel csatlakoztam 2013-ban a kecskeméti Kodály Intézet tantestületéhez is, ahol a minden hallgató számára kötelező „voice traininget”, azaz vokális gyakorlatot tanítom. Izgalmas feladat, hiszen énekesként a testünket alakítjuk hangszerré, ennek a mindennapi transzformációnak a titkát kell átadnom hallgatóinknak. A Kodály Intézet szinte minden hallgatója külföldről érkezik, többségük más zenekultúrából, ahol a népdalkincs nagyon eltér a miénktől, és keveset találkoznak a klasszikus, nyugati zenei repertoárral. Jelenleg 22 országból vannak diákjaink, több kínai, koreai, szingapúri, maláj, japán, ausztrál növendékünk van, mellettük rendszeresen érkeznek amerikai, kanadai, török grúz, izraeli, latin-amerikai hallgatók is, és Európából – elsősorban Erasmus ösztöndíjjal – szintén szívesen jelentkeznek az intézetbe.

– *Hány növendékük van?*

– Ebben a félévben 54, a tanítás angol nyelven zajlik, de az Intézetben még a portásnak és a takarítónőnek is meg kell tudnia szólalni ezen a nyelven.

– *Csak külföldi hallgatók tanulnak Kecskeméten?*

– Szinte. Kezdetől az volt a cél, hogy Kodály Zoltán szellemi hagyatékát őrizze, s világszerte terjessze az intézmény, ez szerepel az alapító okiratunkban is. A minisztertanácsi rendelet, hogy egy ilyen iskola létesüljön, 1973-ban született, az intézet pedig 1975-ben nyitotta meg kapuit. Igazán hálás vagyok a sorsnak, hogy a régi alapítók közül többen nagyon segítik munkámat. A legfontosabb Kodály Zoltánné Péczely Sarolta támogatása, hiszen ő (azon túl, hogy gyakorló énekművész is volt), az életmű igazi ismerője. Saját gyermekeként tekint a Kodály Intézetre, példamutató, hogy mily rengeteget tett Kodály örökségének a továbbviteléért. Ösztöndíjat alapított, sok mindennel támogatja az intézményt, az általa gondozott archívum pedig a XX. századi magyar zene- és kultúrtörténet egyik legfontosabb forrásgyűjteménye.

Fontos a másik alapító, Erdei Péter támogatása is, aki sok éven keresztül volt az iskola vezetője, és ő kezdeményezte, hogy a kecskeméti Kodály Intézet a Zeneakadémia részévé, önálló tanszékévé váljon. De fontos célnak tartom azt is, hogy a hazai zenészeket, a magyar zenepedagógusokat is bevonjam ennek a 'különleges kecskeméti szigetnek' az életébe, hogy ők is részesüljenek az itt meglévő és megszülető értékekből.

„Az elődöm, Nemes László Norbert... “

– *Amikor felmerült a vezetőváltás, egyértelmű volt, hogy pályázik a megüresedett igazgatói posztra?*

– Az elődöm, Nemes László Norbert biztatott, s Erdei Péter szintén a támogatásáról biztosított. Egyetlen dolog gondolkoztatott csak el, hogy nem vagyok szolfézzsal, zeneelmélettel foglalkozó ember, a napi professzionális előadóművészi zenei gyakorlatból jövök.... De miután kiváló kollégákat ismertem meg az itt töltött évek során, magas színvonalú és jó hangulatú az intézeten folyó munka, szívesen vállalkoztam a feladatra. A pályamunkám teljes egészében olvasható is a honlapomon. Örülök a kinevezésnek, s akad dolgunk temérdek, hiszen jövőre az Intézet alapításának az ötvenedik, a Zeneakadémia alapításának pedig a 150. születésnapját ünnepelhetjük. Lassan befejeződik az intézménynek helyet adó egykori ferences kolostor felújítása is, a jövő tanévtől költözhetünk vissza, modernt felszerelést kapunk, új bútorokkal, modern technológiával, jelenléti és távoktatásra is alkalmas terekkel. De nagyon bízom benne, hogy nem lesz túl sok távtanítás, mert az a zeneoktatást nagyon beszűkíti, csak erre építeni nem lehet. Tisztában vagyok persze azzal is, hogy időnként kikerülhetetlen az online oktatás, de ha van különlegessége a hazai felsőfokú zenei képzésünknek, az meglepő módon épp az, ami ezzel a modernitással szembe megy, vagyis a tradicionális, jelenléti, tanár és diák speciális együttműködésére épülő egyéni képzés. Egyre kevesebb ilyen tanulási lehetőség van a világban, nagyon kellene őriznünk, nagy kincs.

– *Milyen elképzelésekkel látott munkához?*

– A 10 hónappal ezelőtt megírt pályázatomban még nagyon sok újítás, innováció szerepelt, melyet az azóta eltelt időszak jelentősen átírt. A Zeneakadémia, a magyar kulturális élet, a felsőoktatás légtüres térbe és viták keresztüztüzebe került, sok-sok nehézséggel küzdünk, szinte már vállalkozhatatlan anyagi körülmények között dolgozunk. Munkánk méltatlan kritikákat kap olyanoktól, akiknek fogalmuk sincs, milyen sajátosságai vannak a zeneoktatásnak, hogy a látványos karrierok, a sztárok, a világítótornyok mögött is ott áll sok, a nyilvánosság előtt ismeretlen pedagógus kolléga, akik munkája nélkül egyetlen sikeres pálya sem tudna létrejönni. Nyomot hagy minden a napi politika is, nem lehet elhajolni előle. Nincs kinevezett rektorunk, a rektori pályázaton az egyetem tanári karának és Szenátusának a jelöltje nem kapott bizalmat a fenntartótól. A Kodály Intézet felújításának következő ütemét, mely a tanításhoz elengedhetetlenül szükséges könyvtár, stúdió, koncertterem, valamint egy új kollégiumi szárny megépítését foglalta

magába, a kormány az ősszel felfüggesztette. A hosszútávra tervezés ilyen körülmények között lehetetlen. Ebben a kiszolgáltatott helyzetben szerencsére még mindig vannak kollégák, akik végtelenül lelkiismeretesen, a legmagasabb színvonalon végzik munkájukat, nélkülük már összedőlt volna az intézmény, ami ne feledjük, az ország egyik legfontosabb, legnagyobb presztízsű felsőoktatási intézménye, Magyarország egyetlen Zeneakadémiája. Ha van Hungaricum, akkor ez az. 150 év munkája, Liszt, Bartók, Kodály és tanítványaik öröksége. A felelősséget nem lehet csak a mi vállunkra tenni.

Rajk Judit és Kurtág György

FUGA mikrokozmosz 111: Rajk Judit (2:56)

Kurtág György: ...elszunnyadni, - semmi több..., Op.50

Dalok Tandori Dezső verseire (2019) monodikus változat, részletek

Előadja: Rajk Judit

Ilyen körülmények között kezdtem a munkát igazgatóként, hát, meglehetősen furcsa érzés. De nincs más út, mint az, hogy tenni kell a dolgunk, ameddig lehet, ameddig hagyják, és ameddig ez belülről vállalható. Nekem misszióm még jobban megerősíteni a jelenléti képzést az intézményben, új hallgatókat bevonni, flexibilis, új képzési programokkal és tantárgyakkal. Szeptembertől hangsúlyozottabban van jelen a képzésünkben a kortárs zenei gyakorlat, a kortárs kamarazene. Felkértem zongorista kollégámat, Takács Zsuzsannát, aki pályája kezdete óta rendszeresen dolgozik Kurtág Györggyel, hogy a zeneszerző Játékok című sorozatát emelje be a képzésbe, s találjon ki ez alapján egy új kurzust. Meg is született egy hihetetlenül jól átgondolt tananyag, melyet egy-egy napos, kortárs zenei workshopokkal egészítettünk ki, ahová a szakma legkiválóbbjait hívtam. Az első félévben az UMZE, az ország legjobb kamaramuzsikussait felvonultató együttes tartott izgalmas workshopot Tihanyi László és Horváth Balázs vezetésével. Öt kiváló magyar

kortárs szerző ugyanarra a formáció írt darabjaival érkeztek, és beülhettek muzsikálni melléjük a hallgatóink, a végén pedig eljátszották koncertszerűen is a műveket. Ezt követte Tornyai Péter új művének, a Passacaglia della morte című három előadóra írt kantatájának a beavató kurzusa. A második félévben Lukács Miklós cimbalomművész improvizációs workshopja, és Csapó Gyula zeneszerző előadása lesz az unikum. Szintén a kortárs zene jegyében beemeltük a tantervbe a Szigetvári Andrea és Horváth Balázs zeneszerzők által kidolgozott Hangszín szolfézs című tárgyat, ami az elektronikus zene világából emel át fontos dolgokat a napi tanításba. Azt látjuk, hogy a tanításban is egyre inkább el kell fogadni az új utakat. Már megbékéltem azzal, ha egy növendék nem papírral, kinyomtatott kottával érkezik, hanem hozza a tabletjét... Ez a Zeneszerzés Tanszékkal közös tárgy is mutatja, hogy szorgalmazom a tanszékek közötti együttműködéseket. Most jöttünk meg egy három napos tanulmányútról, melyet az Egyházzene Tanszék hallgatóival és tanáraival közösen Haydn munkásságának szenteltünk, Győr, Eszterháza (Fertőd), Rohrau, Eisenstadt (Kismarton) volt úti célunk, sok közös muzsikálással.

Most hirdettünk meg egy posztgraduális képzési programot is, 2024 őszén indul majd, elsősorban végzett mesterszakos hallgatóinknak, valamint már tanítási gyakorlatot szerzett kollégáknak, ennek keretében az International Kodály Certificate megszerzésére is lehetőség lesz, aminek igazgatóként még Nemes László Norbert tette le az alapjait. Rövidebb, kevesebb tantárgyra koncentrálni nyári szemesztereket is el tudok képzelni. Jó volna, ha a hagyományos Nyári Kodály Szemináriumunk mellett olyan nyári kurzusokat is tudnánk indítani, amelyek akkreditált pedagógusképzésként működhetnének, és a magyar kollégák térítésmentesen vehetnének rajta részt. De sajnos jelenleg nincs forrása, a pedagógusoktól pedig nem lehet elvárni, hogy erre is áldozzanak... Miközben azt látom az Egyházzenei Tanszéken, hogyha ingyenes továbbképzéseket indítunk, akkor nagy irántuk az érdeklődés, a kollégák lelkesen jönnek és végigcsinálják.

– *A programjában is szerepel, hogy határozottabban részt kell venniük a pedagógus-továbbképzésekben...*

– Ahogy említettem, a továbbképzésekhez támogatókra kell találnunk... Abban is bízom, hogyha elkészül a felújítás és lesz több tantermünk, akkor elindulhatnak a hazai kollégák számára is a 'nyílt napok', azaz az új épületben már jöhetnek a magyar pedagógusok is az órai hospitálásokra. Nagyon sok

hasznos tapasztalattal gazdagodhatnak egy-egy foglalkozáson, épp a sokszínű hallgatói összetétel miatt. S akit mindez érdekel – akár a Parlando olvasói közül is – nyugodtan keressen meg minket, egy-egy óralátogatásra mindenkit szívesen látunk.

Rajk Judit és Rajk László (1949–2019) építész, díszlettervező, politikus

– *A modernizálás jegyében születik újjá az intézet is. Még szerencse, hogy jócskán akad építetők tapasztalata...*

– Igen, sok évtizedes, hiszen majd 30 évig, férjem 5 évvel ezelőtti haláláig ügyvezetőként az építész irodáját is vezettem, azt ott megtanultaknak jó hasznát látom most, hogy felügyelnem kell a felújítást. S remélem, ha elkészül, akkor következő fél évszázadra ismét remek otthonául szolgál az intézménynek, s korszerű körülmények között tudunk majd ott dolgozni. És hát ott vannak a leállított tervek... Bízunk benne, hogy előbb-utóbb megépül! Az évek során ugyanis megtapasztaltam, hogy milyen remek hely Kecskemét, a város szereti – s amiben tudja, segíti is – az intézményünket, a városi kulturális intézetekkel ugyancsak kiváló a kapcsolatunk. S új vezetőként arra törekszem, hogy minél gyakrabban kivigyük a házból a zenét. Az eddigi pályám során ugyanis a zene nem vált le a többi művészeti ágról, és most ezt a megközelítést igyekszem az intézmény működésébe is átültetni.

Réfi Zsuzsanna

FÜGGELÉK

Borbély László, Zétényi Tamás és Rajk Judit kamaraestje
Bánatdalok – Rajk Judit énekművész koncertje (1:24:20)

Műsor:

Brahms: O wie selig seid ihr doch, ihr Frommen IJB13, Nr.6. (1896)

SÍRVERSEK

Jeney: Rajk László vízjele (2019)

Jeney: „Én imádoztam...” – részlet a Halotti szertartásból (Weöres Sándor versére, 1995/2007/2018)

Liszt: Le Crucifix, S. 342-I / LW. K9 (Victor Hugo, 1879/83)

Jeney: Ha nincs mit tenni – Esterházy Péter emlékére (Tandori Dezső versére, 2016)

Liszt: Le Crucifix, S. 342-II / LW. K9

Jeney: „Was hast du verbochen?” Epitaphium Ildikó Vékony (2017)

Liszt: Le Crucifix, S. 342-III / LW. K9 (Victor Hugo, 1879/83)

Kurtág György: In memoriam Blum Tamás (1992)

Kurtág György: T.D.: Beckett szcénák (Tandori Dezső versére, 2021) –
ősbemutató

Kurtág György: Három régi felirat, op. 25 – 3. Sírkereszt a mecseknádasdi
temetőben (1992)

Jeney: Kurtág Márta (1927–2019) vízjele (2019)